TA'LIM TIZIMINING TRANSFORMATSIYALASHUVI DAVRIDA PEDAGOGLARNI KASBIY RIVOJLANTIRISH MODELI

Eshboboyeva Charos
Toshkent xalqaro maliyaviy boshqaruv va texnologiyalar universiteti magistir talabasi

Annotatsiya: Ushbu maqolada ta'lim tizimining transformatsiyalashuvi sharoitida pedagoglarni kasbiy rivojlantirishning nazariy va amaliy asoslari keng yoritilgan. Zamonaviy ta'lim talablaridan kelib chiqib, pedagog kasbiy kompetensiyasini rivojlantirishga qaratilgan model ishlab chiqilgan. Raqamli texnologiyalar, innovatsion metodlar va uzluksiz kasbiy ta'lim jarayonining ta'lim sifatiga ta'siri tahlil qilingan.

Kalit so'zlar: Ta'lim tizimi transformatsiyasi, pedagog kasbiy rivoji, kompetensiyaviy yondashuv, innovatsion ta'lim, raqamli pedagogika.

Аннотаци: В данной статье широко освещены теоретические и практические основы профессионального развития педагогов в условиях трансформации системы образования. С учётом современных требований образования разработана модель, направленная на развитие профессиональной компетентности педагога. Проанализировано влияние цифровых технологий, инновационных методов и процесса непрерывного профессионального образования на качество образования.

Ключевые слова: трансформация системы образования, профессиональное развитие педагога, компетентностный подход, инновационное образование, цифровая педагогика.

Abstract: This article comprehensively explores the theoretical and practical foundations of teachers' professional development in the context of the transformation of the education system. Taking into account modern educational requirements, a model aimed at developing teachers' professional competencies has been developed. The impact of digital technologies, innovative methods, and continuous professional education on the quality of education is analyzed.

Keywords: transformation of the education system, teachers' professional development, competency-based approach, innovative education, digital pedagogy.

Kirish: Bugungi globallashuv va raqamlashtirish sharoitida ta'lim tizimi jadal sur'atlarda rivojlanmoqda. Ta'lim mazmuni, shakli va metodlarining yangilanishi pedagog shaxsiga bo'lgan talabni tubdan o'zgartirmoqda. Shu bois pedagoglarni

kasbiy rivojlantirish masalasi dolzarb ilmiy-pedagogik muammo sifatida namoyon bo‘lmoqda. Ta’lim tizimi transformatsiyasining mohiyati Ta’lim tizimi transformatsiyasi — bu an’anaviy o‘qitish modelidan kompetensiyaga asoslangan, talaba markazli va raqamli ta’lim tizimiga o‘tish jarayonidir. Ushbu jarayon pedagogdan innovatsion fikrlash, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish hamda doimiy o‘z ustida ishlashni talab etadi. Ta’lim tizimi transformatsiyasining mohiyati

Ta’lim tizimi transformatsiyasi — bu an’anaviy o‘qitish modelidan kompetensiyaga asoslangan, talaba markazli va raqamli ta’lim tizimiga o‘tish jarayonidir. Ushbu jarayon ta’lim ishtirokchilarining rolini tubdan o‘zgartiradi: pedagog bilim beruvchi emas, balki o‘quv jarayonini tashkil etuvchi, yo‘naltiruvchi va maslahatchi sifatida faoliyat yuritadi.

Transformatsiya jarayonida ta’limning asosiy maqsadi bilimlarni yod olish emas, balki ularni amaliyotda qo‘llash, mustaqil fikrlash, muammoli vaziyatlarni hal qilish hamda kreativ yondashuvni shakllantirishdan iborat bo‘ladi. Bunda pedagogdan innovatsion fikrlash, axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan samarali foydalanish, interfaol metodlarni qo‘llash hamda ta’lim jarayonini raqamli platformalar asosida tashkil etish talab etiladi.

Pedagoglarning kasbiy rivojlanishidagi transformatsion o‘zgarishlar

ta’lim tizimidagi transformatsion jarayonlar pedagoglarning kasbiy rivojlanishiga ham bevosita ta’sir ko‘rsatmoqda. Zamonaviy pedagog doimiy ravishda o‘z bilim va ko‘nikmalarini yangilab borishi, yangi pedagogik texnologiyalarni o‘zlashtirishi hamda ta’lim jarayonida ularni samarali qo‘llay olishi lozim.

Pedagoglarning kasbiy rivojlanishi quyidagi yo‘nalishlarda amalga oshiriladi:

- Kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish (metodik, psixologik, kommunikativ);
- Raqamli savodxonlikni oshirish va onlayn ta’lim vositalaridan foydalanish;
- Innovatsion pedagogik texnologiyalarni joriy etish;
- O‘z-o‘zini rivojlantirish va refleksiya ko‘nikmalarini shakllantirish.

O‘zbekiston ta’lim tizimining transformatsiyasi davrida pedagoglarning kasbiy rivojlanish modellari an’anaviy 5 yillik kurslarni almashtirib, uzluksiz, ehtiyojlarga mos va raqamli platformalarga asoslangan yondashuvlarga o‘tdi. Bu modellar UNESCO, GPE-KIX va milliy dasturlar (masalan, PF-134) doirasida ishlab chiqilib, ta’lim sifatini oshirish va zamonaviy ko‘nikmalarni shakllantirishga qaratilgan. Sizning oldingi tadqiqotlaringizda maktab ichi TPD va etnopedagogik elementlar ustuvor bo‘lgan. Ta’lim tizimining transformatsiyalashuvi davrida pedagoglarni kasbiy rivojlantirish modeli raqamli savodxonlik, moslashuvchanlik va kreativlikka

asoslangan uzluksiz tizimni nazarda tutadi. Bu model an'anaviy metodlardan voz kechib, amaliyotga yo'naltirilgan, mentorlik va o'z-o'zini rivojlantirishga urg'u beradi, bunda raqamli texnologiyalarni o'quv jarayoniga integratsiya qilish asosiy o'rin tutadi.

Asosiy tarkibiy qismlari:

Raqamli kompetensiyalarni oshirish:Pedagoglarning virtual ta'lim platformalari va interaktiv vositalar bilan ishlash ko'nikmalarini rivojlantirish.

Mentorlik va Kouching: Tajribali ustozlar tomonidan yangi metodikalarni o'rgatish va amaliy yordam ko'rsatish.

Uzluksiz rivojlanish: "Umr bo'yi ta'lim" tamoyili asosida malaka oshirishning moslashuvchan shakllarini joriy etish.

Kreativ yondashuv: Pedagoglarning tanqidiy fikrlash va muammoli vaziyatlarni yechish qobiliyatini rivojlantirish.

Ushbu model o'qituvchilarni nafaqat bilim beruvchi, balki o'quv jarayonining tashkilotchisi va fasilitatori sifatida shakllantirishga xizmat qiladi.

Shuningdek, ta'lim sifatini muttasil oshirib borish hamda uni jahon andozalari darajasiga ko'tarish uchua avvalo soha rahbarlari, mutasaddilari, professor-o'gituvchilarning malakasini oshirib borish muhim ahamiyat kasb etadi.

So'nggi yillarda oliy ta'lim muassasalarining rahbar va pedagog kadrlarining kasbiy bilim, malaka va ko'nikmalarini rivojlantirishga keng imkoniyatlar yaratildi. Qayta tayyorlash va malaka oshirish kurslari o'quv jarayoniga o'qitishning zamonaviy shakl va texnologiyalari, jumladan masofaviy ta'lim, monitoring,
elektron portfolio axborot tizimlari joriy etildi hamda rahbar va pedagog
kadrlar malakasini oshirish tizimini yangi bosqichga ko'tarish maqsadida malaka oshirish tizimida tub islohotlar amalga oshirildi.

Bugungi kunda oliy ta'lim muassasalari rahbar va pedagog kadrlari uchun O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 27 avgustdagi «Oliy ta'lim muassasalari rahbar va pedagog kadrlarining uzluksiz malakasini oshirish tizimini joriy etish to'g'risida» PF-5789-sonli Farmoni hamda O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019 yil 23 sentabrdagi 797-sonli qaroriga muvofiq uzluksiz malaka oshirish tizimi joriy etilgan. Bundal Malaka oshirishning an'anaviy (Malaka oshirish markazlarida to'g'ridan-to'g'ri o'qish) shakli bilan birgalikda rahbar va pedagog kadrlarning kasbiy faoliyatiga aloqador malaka oshirishning mustaqil va muqobil hamda ular tarkibidagi uch yoshga to'lmagan yosh bolasi bolgan ayollar, pensiya yoshidagilar hamda nogironligi bo'lgan shaxslar uchun masofaviy malaka oshirish shakllari amaliyotga joriy etilgan. Malaka oshirishning davriyligi esa uch yilda kamida bir marta gilib belgilangan.

Hozirgi kunda O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2012 yil 26 sentabrdagi 278-sonli Qaroriga muvofiq oliy ta'lim muassasalari pedagog kadrlarini qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish bo'yicha 5 ta mintaqaviy va 17 ta tarmoq markazlari hamda rahbar xodimlarning malakasini oshirish bo'yicha Bosh ilmiy-metodik markaz faoliyat yuritib kelmogda.

Oliy ta'lim muassasalari rahbar va pedagog kadrlarining malaka oshirish kurslari uchun 25 ta ta'lim sohalari bo'vicha malaka talablari hamda 223 ta malaka oshirish yo'nalishi bo'yicha o'quv reja va dasturlar ishlab chiqildi va amaliyotga joriy etildi. Tasdiqlangan o'quv dasturlari bo'yicha 178 nafar xorijiy mataxassislar tagrizlari olindi. Ushbu tasdiglangan o'quv reja va dasturlar asosida 828 ta o'quv-uslubiy majmualar ishlab chiqilib,

Bosh ilmiy-metodik markazning elektron kutubxona (lib.bimm.uz) tizimiga kiritildi. Tizimda har yili oliy ta'lim muassasalarining o'rtacha 8000-9000 nafar раҳбар va pedagog kadrlari o'z malakalarini oshiradilar. Oxirgi uch yilda oliy ta'lim muassasalarining 2676 nafar rahbar va 23993 nafar pedagog jami 26699 nafar rahbar va pedagog kadrlari o'z malakalarini oshirishganlar. Bu davrda malaka oshirgan tinglovchilarning 5665 nafari (21,2%) to'g'ridan-to'g'ri shaklda malaka oshirish markazlarida, 13808 nafari (51,7%) masofaviy shaklda, 7196 nafari (26,9%) muqobil shaklda malaka oshirganlar. Muqobil shaklda malaka oshirgan 7196 nafar tinglovchilardan 2441 nafari yakka mualliflikda darslik va o'quv qo'llanma chop etgan, 473 nafari ikkita falsafa doktori (PhD) yoki bitta fan doktori (DSc) darajasini olish uchun himoya qilingan dissertatsiya ishlariga ilmiy rahbarlik qilgan, 3612 nafari fan doktori (DSc) va falsafa doktori (PhD) dissertatsiyasini himoya qilgan, 653 nafari xorijiy mamlakatlarda malaka oshirgan va 22 stajirovka o'tagan, 17 nafari O'zbekiston Fanlar Akademiyasi hamda O'zbekiston Badiiy Akademiyasi akademigi ilmiy unvoniga ega bolgan holda malaka attestatiga ega bolganlar. Oliy ta'lim muassasalarining rahbar va pedagog kadrlarning malakasini oshirish kurslarida ta'lim sifati va samaradorligini yanada oshirish maqsadida oxirgi uch yilda malaka oshirish kurslari o'quv jarayonlariga jami 582 nafar xorijiy mutaxassislar jalb etilgan. Jumladan, Yevropadan 128 nafar, Amerikadan 88 nafar, Osiyodan 126 nafar va MDH davlatlaridan 240 nafar mutaxassislar ishtirokida darslar tashkil etilgan. Rahbar va pedagoglarning malaka oshirish jarayonlari to'liq raqamlashtirilgan, inson omili aralashuviga chek qo'yilgan. Malaka oshirish kurslari tinglovchilari uchun elektron ta'lim resurslari bazasi malaka oshirish markazlaridagi o'quv jarayonlarini yuritishga mo'ljallangan elektron tizim rahbar va pedagog kadrlarning kasbiy faoliyat natijalarini baholashga qaratilgan o'quv-metodik, ilmiy-tadqiqot va ijodiy ish materiallarni qamrab

oluvchi elektron portfolio tizimionlayn darslar va turli mavzudagi onlayn mashg'ulotlarni tashkil etish imkoniyatini beruvchi platforma videodarslar, mahorat darslari va boshqa o'quv media kontentlar portali malaka oshirish kurslari o'quv jarayoni nazorati elektron monitoring tizimi orgali tashkil etilgan. Oliy ta'lim muassasalarining rahbar va pedagog kadrlarini malakasini oshirish tizimida erishilgan qator yutug'lar bilan birgalikda bir qator muammmolar ham mavjud. Jumladan, malaka oshirish markazlaridagi xodimlarning lavozim maoshlarining pastligi tizimdagi kadrlar qo'nimsizligiga sabab bolmoqda. Masalan, markazlar shtat jadvalida mavjud bo'lgan jami 143 ta lavozimda oxirgi 2 yil mobaynida 91 marta o'zgarish bo'lgan Bu esa markazlardagi o'quv jarayoni sifatiga hamda ijro intizomiga o'zining salbiy ta'sirini ko'rsatmoqda. Malaka oshirish kurslari o'quv jarayoniga 2022 yilda 241 ta xorijiy mutaxassislar jalb gilingan holda, ular asosan dasturda belgilangan modullardan atiga 2-4 soat mashg'ulot o'tkazish bilan cheklanishgan, xorijiy mutaxassislarni malaka oshirish kurslariga butun bir modulni toliq o'qish uchun markazlar tomonidan to'g'ridan-to'g'ri jalb etish uchun moliyaviy imkoniyatlar mavjud emas. Malaka oshirish kurslarida mashg'ulot olib borishga jalb qilingan professor-o'qituchilarning qayta tayyorlash va malaka oshirish markazlari tomonidan uzluksiz ravishd xorijda malaka oshirishga yuborish mexanizmi hamda moliyaviy imkoniyatlar mavjud emas. Qayta tayyorlash va malaka oshirish muassasalari hamda xorijiy mamlakatlar hamkoriligida qo'shma malaka oshirish kurslari deyarli tashkil etilmagan.
Rahbar kadrlarning bir oy davomida malaka oshirish kurslariga ishdan ajralgan holda jalb qilinishi, ularning asosiy ish joylaridagi faoliyati bilan bogliq muammolarni yuzaga keltirmoqda, bu esa, o'z navbatida o'qu jarayonini sifatli tashkil etishga o'z ta'sirini ko'rsatmogda.

Malaka oshirish kurslariga nodavlat oliy ta'lim muassasalari rahbar va pedagog kadrlarini jalb qilish mexanizmi mavjud emas.

Oliy ta'lim muassasalari rahbar kadrlarini malakasini oshirish tizimini yanada takomillashtirish hamda sohaga yangi tajribalarni joriy etish maqsadida bir qancha xorijiy mamlakatlar jumladan Germaniya, Buyuk Britaniya, Janubiy Koreya, Yaponiya, Finlyandiya, Rossiya, Belarusiya, Qozog'iston kabi davlatlar tajribalari tahliliy o'rganilib, guyidagilataklif qilinadi: Hozirgi tez rivojlanib borayotgan zamonda, ayniqsa, ta'lim tizimida bo'layotgan o'zgarishlar, yutuqlar, innovatsiyalarni rahbar va pedagoglarga o'z vaqtida yetkazish maqsadida idoraviy mansubligi va mulkchilik shaklidan qat'iy nazar oliy ta'lim muassasalari rahbar va pedagog kadrlari har 2 yilda kamida bir marta malaka oshirish kurslaridan o'tishini joriy qilish; malaka oshirish tizimiga xorijiy tajribalarni keng joriy etish hamda hamkorlikda qo'shma

malaka oshirish kurslarini joriy etish va DOUBLE CERTIFICATE (go'sh sertifikatlar) berish tizimini yolga qo'yish, shuningdek qayta tayyorlash va malaka oshirish muassasalari rahbar va xodimlarini xorijiy mamlakatlarda gisqa muddatli malaka oshirishlarini tashkillashtirish;

malaka oshirish markazlariga sohaning yetuk xorijiy mutaxassislarni to'g'ridan-to'g'ri jalb gilish, ularga hag to'lash hamda markazlarda faoliyat olib boruvchi xodimlar hamda mashg'ulot olib borayotgan professor-o'qituvchilarni xorijiy mamlakatlarda stajirovka o'tash va malaka oshirishini tashkil etish tizimini joriy etish; xorijiy mamlakatlar tajribasidan kelib chiqib, ehtiyojga asoslangan malaka oshirish dasturlarini ishlab chiqish hamda rahbar va pedagog kadrlarda malaka oshirish dasturlarini mustaqil tanlash va o'zlashtirish imkoniyatini yaratish;

bevosita malaka oshirish markazlarida tashkil etiladigan o'qish davrida malaka oshirish - ilm-fan - ishlab chiqarish o'rtasida integratsiyani ta'minlash maqsadida ilmiy-tadqiqot muassasalari hamda ishlab chiqarish korxonalarida tashkil etilayotgan ko'chma mashg'ulotlar hajmini oshirish: - buyurtmachining yakka tartibdagi topshiriqlari yoki aniq yo'naltirilgan dasturlari Oliy ta'lim muassasalaridagi o'quv-tarbiya jarayonini modernizatsiyalash, kadrlar tayyorlash tizimi sifat darajasini oshirishda pedagog kadrlarning kasbiy kompetentligini rivojlantirish, rahbar va pedagog kadrlarni sohaga oid zamonaviy kasbiy bilim, malaka va ko'nikmalar bilan qurollantirish, ilmiy-texnik innovatsiyalardan mustaqil ravishda, foydalanish hamda istiqbolli vazifalarni hal qila olish ko'nikmalarini rivojlantirish muhim vazifalardan sanaladi. Chunki, globallashuv va fan-texnikaning jadal rivojlanishi kasbiy-innovatsiyalarga moslashishini talab qilmogda. Bu esa o'z navbatida uzluksiz ta'lim turlaridan biri - kadrlar malakasini oshirish va ularni qayta tayyorlash masalalariga ma'suliyatli munosabatni

shuningdek, ta'lim sifatini muttasil oshirib borish hamda uni jahon andozalari

tayanch oliy ta'lim muassasalari huzuridagi pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish mintaqaviy va tarmoq markazlar моддий texnik bazasini yanada takomillashtirish;- oliy talim muassasalari rahbar kadrlari uchun hozirda mavjud ishdan ajralgan holdagi bir oy, 144 soatlik malaka oshirish kurslari muddatini xorijiy mamalakatlar tajribasidan kelib chiqib, bir-ikki hafta, 36-72 soatlik ularning kasbiy faoliyati bilan bog'liq dolzarb masalalarni qamrab olgan dasturlar asosidagi malaka oshirish kurslarini tashkil etish:

Masalan: o'quv ishlari boyicha prorektorlar, o'quv-uslubiy boshqarma boshliqlari, dekan va o'quv ishlari bo'yicha dekan muovinlarining malaka oshirish kurslariga "Strategik menejment" (Fransiya tajribasi asosida), "Oliy ta'limda inson resurslarini boshqarish" (Buyuk Britaniya, Rossiya), "Self Permormance Appraisal va

KPI mexanizmlari", "Time nanagement", "Samarali boshqaruv ko'nikmalarini shakllantirish" (Buyuk Britaniya) kabi modullarni, Ilmiy va innovatsiyalar bo'yicha prorektorlar hamda ilmiy bo'lim goshliglari uchun tashkil etiladigan malaka oshirish kurslariga "Tanlangan muammo doirasida loyiha faoliyatini amalga oshirish" (Germaniya), "Imiy va innovatsion aoliyatini boshqarish", "Ilmiy faoliyatni moliyalashtirish mexanizmlari" (Rossiya) "Ilmiy natijalar va ishlanmalarni tijoratlashtirish" (Singapur) kabi modullarni, Moliya ishlari boyicha prorektorlar, Ishlar boshqarmasi boshliqlari va moliyaviy masalalar boyicha mas'ul raxbarlarning malaka oshirish kurslariga "Moliyaviy strategiya va aqlli investor", "Tashkilot resurslarini boshqarish" (Buyuk Britaniya),"Ta'limmuassasalarini rivojlantirishni rejalashtirish", "Moliyaviy samaradorlik va transformatsiya" (Ispaniya va Malayziya) kabi modullarni kiritish tavsiya gilinadi.

Asosiy modellar

Uzluksiz kasbiy rivojlanish (TPD) tizimi ikki asosiy modelni qamrab oladi: umumta'lim (1-11-sinflar) uchun va iqdodli, maxsus ehtiyojli bolalar o'qituvchilari uchun. Bu modellar loyiha asosidagi o'qitish, savol-javob usuli, dars rejalashtirish va sinf baholash standartlarini o'z ichiga oladi. Onlinedu.uz platformasi orqali masofaviy kurslar, professional o'quv jamoalari (PLC) va tenglararo almashinuv ta'minlanadi.

Transformatsiya konteksti

Ta'lim transformatsiyasi 2020-yillardan boshlab raqamlashtirish, inklyuziya va iqtisodiy ehtiyojlarga moslashishni nazarda tutadi, bu esa TPDni maktab yondashuvi (whole-school) va kreditli tizimga o'tkazdi. Pandemiya va texnologik o'sish ta'sirida an'anaviy "rejalashtirilgan model" o'rniga moslashuvchan, vaqtida kirish mumkin bo'lgan metodlar joriy etildi. Natijada pedagoglarning raqamli kompetentsiyalari va ijodkorligi rag'batlantirilmoqda.

Xiva, Nukus, Namangan va Toshkentdagi 8 maktabda UNESCO pilotlari o'tkazilib, mentorlik va professional jamoalar sinovdan o'tdi. British Council va SmartED loyihalari maktab ichi treninglar va xalqaro sertifikatsiyani qo'llab-quvvatlaydi. Bu yondashuv sizning etnopedagogik va yaratuvchan fikrlash tadqiqotlaringizga mos kelib, milliy elementlarni integratsiya qilish imkonini beradi.

Pedagoglarni kasbiy rivojlantirish modeli Pedagoglarni kasbiy rivojlantirish modeli quyidagi tarkibiy qismlardan iborat: motivatsion-komponent (kasbga bo'lgan qiziqish va ehtiyoj), kognitiv komponent (nazariy bilimlar), amaliy-faoliyat komponenti (innovatsion metodlarni qo'llash) va refleksiv komponent (o'z faoliyatini tahlil qilish). Ushbu komponentlar o'zaro uzviy bog'liq holda pedagog kasbiy

salohiyatini oshiradi. Innovatsion yondashuvlarning ahamiyati Innovatsion pedagogik texnologiyalar pedagogning kasbiy rivojida muhim rol o‘ynaydi. Masofaviy ta’lim, blended learning, flipped classroom va STEAM yondashuvlari pedagogning ijodiy va tanqidiy fikrlashini rivojlantiradi hamda ta’lim samaradorligini oshiradi.

Xulosa: Qilib aytganda, ta’lim tizimining transformatsiyalashuvi davrida pedagoglarni kasbiy rivojlantirish modeli ta’lim sifatini oshirishning muhim omili hisoblanadi. Ushbu model pedagoglarning raqobatbardoshligini ta’minlash, zamonaviy ta’lim talablariga moslashuvchakadrlar tayyorlashga xizmat qiladi

Ta’lim tizimining transformatsiyalashuvi sharoitida pedagoglarni kasbiy rivojlantirish masalasi strategik ahamiyat kasb etmoqda. Globallashuv, raqamlashtirish va innovatsion taraqqiyot sharoitida pedagog shaxsiga qo‘yilayotgan talablar tubdan yangilanmoqda. Endilikda pedagog nafaqat bilim beruvchi, balki ta’lim jarayonining tashkilotchisi, fasilitatori, mentor va innovator sifatida faoliyat yuritishi zarur. Shu bois kasbiy rivojlanish jarayoni uzluksiz, tizimli va ehtiyojga asoslangan model asosida tashkil etilishi lozim.

Tadqiqot natijalari shuni ko‘rsatadiki, zamonaviy pedagogni shakllantirishda kompetensiyaviy yondashuv, raqamli savodxonlik, kreativ fikrlash va refleksiv faoliyat asosiy o‘rin tutadi. Taklif etilgan kasbiy rivojlantirish modeli quyidagi ustuvor yo‘nalishlarga tayangan holda samarali natija beradi:

• raqamli kompetensiyalarni izchil rivojlantirish va ta’lim jarayoniga AKTni chuqur integratsiya qilish;

• mentorlik va kouching mexanizmlari orqali tajriba almashuvini kuchaytirish;

• “Umr bo‘yi ta’lim” tamoyiliga asoslangan moslashuvchan malaka oshirish tizimini joriy etish;

• ehtiyojga asoslangan, qisqa muddatli va amaliyotga yo‘naltirilgan modullarni ishlab chiqish;

• xalqaro tajriba va qo‘shma dasturlarni kengaytirish, double certificate tizimini yo‘lga qo‘yish;

• malaka oshirish jarayonini to‘liq raqamlashtirish va shaffof monitoring tizimini takomillashtirish.

O‘zbekiston Respublikasida so‘nggi yillarda qabul qilingan normativ-huquqiy hujjatlar (xususan, PF-5789-son Farmon va tegishli qarorlar) pedagog kadrlarning uzluksiz malaka oshirish tizimini yangi bosqichga olib chiqdi. Statistik ma’lumotlar

malaka oshirish tizimining qamrovi kengayganini, masofaviy va muqobil shakllar samaradorligi oshganini ko‘rsatadi. Biroq tizimda moliyaviy ta’minot, xorijiy mutaxassislarni keng jalb etish, nodavlat OTMlarni qamrab olish hamda kadrlar qo‘nimsizligi kabi muammolar saqlanib qolmoqda.

Shu nuqtai nazardan, ta’lim tizimining transformatsiyasi sharoitida pedagoglarni kasbiy rivojlantirish modeli quyidagi tamoyillarga asoslanishi maqsadga muvofiq: tizimlilik, uzluksizlik, innovatsionlik, moslashuvchanlik, xalqaro integratsiya va natijadorlik. Mazkur modelni izchil amalga oshirish ta’lim sifatini oshirish, pedagoglarning kasbiy kompetentligini mustahkamlash hamda milliy ta’lim tizimini jahon andozalari darajasiga olib chiqishga xizmat qiladi.

Umuman olganda, pedagoglarni kasbiy rivojlantirish — bu faqat malaka oshirish jarayoni emas, balki ta’lim tizimining barqaror taraqqiyoti va raqobatbardoshligini ta’minlovchi muhim omildir. Transformatsiya davrida aynan yuqori malakali, raqamli va kreativ pedagog kadrlar mamlakatning intellektual salohiyatini belgilovchi asosiy kuch sifatida namoyon bo‘ladi.

Xulosa.

Xulosa qilib aytganda, ta’lim tizimining transformatsiyalashuvi davrida pedagoglarni kasbiy rivojlantirish modeli ta’lim sifatini oshirishning muhim omili hisoblanadi. Ushbu model pedagoglarning raqobatbardoshligini ta’minlash, zamonaviy ta’lim talablariga moslashuvchakadrlar tayyorlashga xizmat qiladi

Foydalanilgan adabiyotlar ro'yxati

1. Ozbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 27 avgustdagi "Oliy ta'lim muassasalari rahbar va pedagog kadrlarining uzluksiz malakasini oshirish tizimini joriy etish to'g'risida" PF-5789 sonli Farmoni.

2. O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019 yil 23 sentabrdagi "Oliy ta'lim muassasalari rahbar va pedagog kadrlarining uzluksiz malakasini oshirish tizimini

3. O‘zbekiston Respublikasi Prezidenti. Yangi O ‘zbekiston-taraqqiyot strategiyasi-taraqqiyot strategiyasi- Toshkent, 2022.

4. O ‘zbekiston Respublikasi Prezidenti Sh. M. Miriyoyervning Oily Majlisga Murojaatnomalari – Toshkent, 2023-2025 yilar